

KLAIPĖDOS MIESTO SAVIVALDYBĖS

(nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos sudarytojo pavadinimas kilmininko linksniu) NEKILNOJAMOJO KULTŪROS PAVELDO VERTINIMO TARYBA

A K T A S

2022-

data

Nr. _____

Klaipėda

vieta

Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo taryba (toliau – Taryba) s u d a r y t a

Klaipėdos m. savivaldybės administracijos direktoriaus 2019 02 18 įsakymu Nr. AD1- 310

(teisės akto sudarytojas kilmininko linksniu, data, dokumento rūšis įagininko linksniu, „Nr.“ ir jo registracijos numeris)

Taryba, s u s i d e d a n t i i š

pirmininko (-ės)

Vigilijos Paulionienės

(vardas ir pavardė kilmininko linksniu)

ir narių:

Petro Grecevičiaus, Raimondos Nabažaitės, Juozapo Tilviko, Snieguolės Stripinienės, Vlado Žulkaus, Janinos Valančiūtės

(vardai ir pavardės kilmininko linksniu, asmenis nurodyti per kablelį)

v a d o v a u d a m a s i Tarybos nuostatais, patvirtintais

(teisės akto sudarytojas kilmininko linksniu, data, dokumento rūšis įagininko linksniu, „Nr.“ ir jo registracijos numeris, dokumentus nurodyti per kablelį)

n u s t a t o , kad:

1. Nekilnojamoji kultūros vertybė (toliau – vertybė) registruojama Kultūros vertybių registre (toliau – Registas) kaip:

☒

pavienis kultūros paveldo objektas (toliau – objektas)

☐

kompleksinis objektas (toliau – kompleksas),
kurį sudarantys objektai registruojami savarankiškai

☐

kultūros paveldo vietovė (toliau – vietovė)

pažymėti tik vieną

2. Pavienis objektas yra: ☒ vieta ☐ statinys ☐ kitas nekilnojamasis daiktas
(pažymėti tik vieną)

3. Komplexo dalys:

(kompleksą sudarantys objektai, jų kodai, priedo Nr.; objektus nurodyti per kabliataškį)

4. Vertybei suteikiamas pavadinimas su vardu ar vardais:

Pirmojo ir Antrojo pasaulinių karų Vokietijos karių kapinės

(pilnas vertybės pavadinimas; vardas, vardai suderinami su pavadinimu)

5. Vertybei suteikiamas pavadinimas:

Kapinės

(pagal Registro pavadinimų klasifikatorių)

6. Vertybė yra gyvenamojoje vietovėje ir (ne -) apima adresą objektą:
prie Herkaus Manto ir Prano Lideikio g.

sankryžos

(gatvės pavadinimas ir jos tipas) (g., pr., bul., al., skg., aklg., skv., a., pl., kel., tak.)	(pastato) (Nr.)	(korpuso) (Nr.)
Klaipėda (m.) (gyvenamoji vietovė ir jos tipas) (vs., k., gelež. st., mstl., m.)	(seniūnija)	Klaipėdos m. sav. (savivaldybė ir jos tipas) (r., m., sav.)

7. Vertybės (**Pirmojo pasaulinio karo metu įkurtų, Antrojo pasaulinio karo metais praplėstų, pokariu likviduotų, XX a. pab. atkurtų kapinių**) vertingosios savybės yra:

7.1.3.1. planavimo sprendiniai – **plano struktūra** (susideda iš 2-jų struktūrinių vienetų – Pirmojo pasaulinio karo metu įrengtos pietinės dalies ir Antrojo pasaulinio karo metu įrengtos šiaurinės dalies; kapinių teritorija atkurta 1997 metais, atskiras kapinių dalis aptveriant akmenų mūro ir kaltinio metalo tvoromis, pastatant simbolinius akmeninius kryžius; TRP 1, 7, 9, BR Nr. 2, 3, IKONOG Nr. 1-14, FF Nr. 11-14, 19- 27; 2022 m.);

7.1.3.2. buvusių komplekso dalių (statinių) liekanos ar jų vietos – **paminklo vieta** **Pirmajame pasauliniame kare (1914-1918) žuvusiems Klaipėdos krašto gyventojams** (-; paminklas pastatytas 1931 metais, nugriautas 1969-1970 metais; TRP 6, P1 istorinė pažyma, IKONOG Nr. 9, 12-14, 16-18, 22-28, FF Nr. 18; 2022 m.);

7.1.3.3. įvairūs mažosios kraštovaizdžio architektūros statiniai ir vaizduojamojo meno formos – **paminklinės akmenų plokštės Pirmajame pasauliniame kare žuvusiems klaipėdiečiams** (akmenų mūro tvoroje įmontuotos 5 plokštės; 1997 metais tvarkant kapines, išlikusios plokštės įmūrytos į kapinių tvorą; TRP 2, P1 istorinė pažyma, IKONOG Nr. 17, 21, FF Nr. 4-11; 2022 m.); **metalinis kryžius** (-; -; TRP 3, BR Nr. 2, FF Nr. 17; 2022 m.); **memorialas Antrajame pasauliniame kare (1939-1945) žuvusiems vokiečių kariams** (memorialas susideda iš metalinio kryžiaus ir pusračiū išdėstytų 14 akmenų plokščių su jose įrašytais 147 Pirmajame pasauliniame kare žuvusių vokiečių kareivių pavardėmis ir 1300 nustatytų Antrajame pasauliniame kare fronte žuvusių ir mirusių ligoninėse vokiečių kareivių pavardžių bei 2003 m. memoriale pastatyto paminklinio akmenų prie Klaipėdos 1944 m. lapkričio 20 d. nuskendusio vokiečių motorlaivio „Füsilier“ įgulai; -; TRP 4, P1 istorinė pažyma, BR Nr. 3, FF Nr. 28-38; 2022 m.); **Pirmojo pasaulinio karo vokiečių karių palaikų iš Panevėžio perlaidojimo vieta** (-; 2005 m. perlaidota 830 palaikų iš Panevėžio J. Balčikonio gimnazijos stadione aptiktų Pirmojo pasaulinio karo vokiečių karių kapinių, 2010 m. iš ten perkelti dar 7 palaikai; TRP 5, P1 istorinė pažyma, FF Nr. 39-41; 2022 m.);

7.1.3.4. žemės ir jos paviršiaus elementai – **lygus reljefas** (-; -; FF Nr. 12, 13, 25, 26; 2022 m.); žmonių palaikai, kapai su jų įranga – **Pirmojo ir Antrojo pasaulinių karų metu žuvusių karių palaikai ir kapai** (kapinėse palaidoti Pirmajame pasauliniame kare žuvę, ligoninėje mirę Vokietijos kariai, t. p. ir klaipėdiškiai, Antrojo pasaulinio karo metu žuvę, ligoninėse mirę Vokietijos kariai, 1941 m. iš miesto kapinių perkelti vokiečių karių palaikai, karo belaisvių vokiečių palaikai ir, galimai, Antrojo pasaulinio karo metu karo lauko ligoninėse prie Klaipėdos mirusių rusų kareivių pavieniai palaidojimai; -; P1-istoriniai duomenys, P2-archeologja; 2022 m.);

7.5. Faktai apie svarbias visuomenės, kultūros ir valstybės istorijos asmenybes, įvykius – **Kapinės buvo įkurtos Pirmojo pasaulinio karo metu netoli Kareivinių buvusioje Miesto plantacijoje – šalia poilsio aikštelės, vadinamos Riecherto ramybės vieta (vok. Richertsruh). Kapinėse buvo palaidoti karo metu žuvę ar mirę lazarete Vokietijos kareiviai. 1922 m. Karių sąjunga kapinėse pastatė du atminimo akmenis, kur buvo iškalti žuvusių Mokytojų seminarijos mokytojų ir seminaristų vardai. Kiek vėliau atsirado atminimo akmenys, skirti kare žuvusiems klaipėdiečiams – buvo iškaltos 96 kare žuvusiųjų miestiečių pavardės. Kapinės buvo vadinamos „Didvyrių kapais“ (Heldenfriedhof). Žuvusių miestiečių pagerbimu rūpinosi karo veteranus vienijusi Klaipėdos karių sąjunga. 1930 m. minint Mirusiųjų**

sekmadienį, Karių Sąjungos pirmininkas iškėlė idėją didvyrių kapuose pastatydinti paminklą „Visiems kritusiems memellanderiams atminti“. Paminklas buvo statomas pagal miesto statybos tarėjo Paulio Giesingo projektą. Jis buvo pagamintas iš Aukštutinės Silezijos atvežto pilko granito. Papėdė buvo sudaryta iš kelių pakopų, paminklą vainikavo taurė. Priekinėje vazos dalyje iškaltas Geležinio kryžiaus ordino simbolis ir data „1914–1918“. 1931 m. lapkričio 22 d. Mirusiųjų sekmadienį vyko paminklo atidengimas. 1938 m. kapinėms suteiktas Hindenburgo (Hindenburghain) vardas. Nuo 1941 m. rugpjūčio 28 d. nutarta visus žuvusius karius laidoti I-ojo pasaulinio karo karių kapinėse. Dalis miesto kapinėse palaidotų asmenų palaikų 1941 m. lapkričio 26-27 d. buvo perkelti į karių kapines. Kapavietės buvo žymimos geležiniu kryžiumi ir vardine lentele arba vardine lentele su mažu stogeliu. 1944 m. kapinių teritorija buvo išplėsta, kuomet spalio-lapkričio mėn. Vokietijos kariuomenė patyrė skaudų pralaimėjimą ir fronto linija priartėjo prie Klaipėdos. 1944–1945 m. pradžioje žuvusieji kariai buvo laidojami masinėse kapavietėse. Archyviniais duomenimis sudarytuose sąrašuose yra 1300 žuvusių karių pavardės. Pokario metais sovietinė valdžia nusprendė įrengti parką ir likviduoti kapines. Vokietijos karių globos Sąjunga (Volksbund Deutsche Kriegsgräberfürsorge e. V.) 1995 m. pradėjo rūpintis karo aukų atminimu, parengė sutvarkymo projektą. (-; -; P1-istorinė pažyma, IKONOG Nr. 2-29; 2022 m.);

(apibūdinimas, būklė, nuoroda į pridedamą fiksaciją, aprašymo data; nurodyti per kabliataškį)

(Tarybos akto, kuriuo anksčiau nustatytos vertingosios savybės ir apibrėžtos teritorijos ribos, data ir Nr.)*

8. Žemiau nurodyti kilnojamieji daiktai, saugomi pagal Kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymą, yra kultūros paveldo statinio vertingosios savybės:

(kilnojamųjų kultūros vertybės, jų kodai; nurodyti per kablelį)

9. Nekilnojamųjų kultūros vertybės teritorijoje yra:

9.1. Pavienio objekto teritorijoje yra:

(pavienio objekto teritorijoje esantys vertingųjų savybių požymių turintys objektai; nurodomi per kabliataškį; arba priedo, kuriame jie pateikiami, Nr.)

9.2. Komplekso teritorijoje yra:

(komplekso teritorijoje esantys vertingųjų savybių požymių turintys objektai; nurodomi per kabliataškį; arba priedo, kuriame jie pateikiami, Nr.)

9.3. Vietovėje yra:

(į vietovę įeinančios vertybės, jų kodai; vertingųjų savybių požymių turintys objektai; nurodomi per kabliataškį; arba priedo, kuriame jie pateikiami, Nr.)

10. Vertybės vertingųjų savybių pobūdis ar jų derinys yra:

☒ archeologinis	☒ lemiantis reikšmingumą		
☐ povandeninis	☐ lemiantis reikšmingumą	☐ tipiškas ☐ svarbus	☐ retas ☐ unikalus
☐ mitologinis	☐ lemiantis reikšmingumą	☐ tipiškas ☐ svarbus	☐ retas ☐ unikalus
☐ etnokultūrinis	☐ lemiantis reikšmingumą	☐ tipiškas ☐ svarbus	☐ retas ☐ unikalus
☐ architektūrinis	☐ lemiantis reikšmingumą	☐ tipiškas ☐ svarbus	☐ retas ☐ unikalus

☐ urbanistinis	☐ lemiantis reikšmingumą	☐ tipiškas ☐ svarbus	☐ retas ☐ unikalus
☐ želdynų	☐ lemiantis reikšmingumą	☐ tipiškas ☐ svarbus	☐ retas ☐ unikalus
☐ inžinerinis	☐ lemiantis reikšmingumą	☐ tipiškas ☐ svarbus	☐ retas ☐ unikalus
☒ istorinis	☒ lemiantis reikšmingumą	☐ tipiškas ☒ svarbus	☐ retas ☐ unikalus
☒ memorialinis	☒ lemiantis reikšmingumą	☐ tipiškas ☒ svarbus	☐ retas ☐ unikalus
☐ dailės	☐ lemiantis reikšmingumą	☐ tipiškas ☐ svarbus	☐ retas ☐ unikalus
☐ sakralinis	☐ lemiantis reikšmingumą	☐ tipiškas ☐ svarbus	☐ retas ☐ unikalus
☐ kultūrinės raiškos	☐ lemiantis reikšmingumą	☐ tipiškas ☐ svarbus	☐ retas ☐ unikalus
☐ kraštovaizdžio			
(galima pažymėti kelis)	(galima pažymėti kelis)	(pažymėti kiekvienam pobūdžiui tik vieną)	

11. Pavienio ar kompleksinio objekto, ar vietovės reikšmingumo lygmuo yra:

☐ nacionalinis ☐ regioninis ☒ vietinis

(pažymėti tik vieną)

12. Vertybės apibrėžta teritorija:

12.1. ribos yra:

Taško Nr., Atkarpa	Būdas	Tikslumas (cm)	X (abscisė)	Y (ordinatė)	Geokodas	Aprašymas
1	K	20	6181160,57	319244,42	kv5	
1-2	-	-	-	-		
2	K	20	6181159,45	319252,54	kv5	
2-3	-	-	-	-		
3	K	20	6181161,90	319253,31	kv5	
3-4	-	-	-	-		
4	K	20	6181162,65	319253,79	kv5	
4-5	-	-	-	-		
5	K	20	6181163,81	319255,45	kv5	
5-6	-	-	-	-		
6	K	20	6181140,84	319308,56	kv5	
6-7	-	-	-	-		
7	K	20	6181139,60	319309,65	kv5	
7-8	-	-	-	-		
8	K	20	6181121,79	319308,00	kv5	
8-9	-	-	-	-		
9	K	20	6181114,34	319306,60	kv5	
9-10	-	-	-	-		

10	K	20	6181109,89	319318,10	kv5	
10-11	-	-	-	-		
11	K	20	6181082,15	319309,01	kv5	
11-12	-	-	-	-		
12	K	20	6181056,73	319371,48	kv5	
12-13	-	-	-	-		
13	K	20	6180987,31	319350,00	kv5	
13-14	-	-	-	-		
14	K	20	6180954,99	319337,29	kv5	
14-15	-	-	-	-		
15	K	20	6180939,16	319331,26	kv5	
15-16	-	-	-	-		
16	K	20	6180940,34	319328,36	kv5	
16-17	-	-	-	-		
17	K	20	6180940,56	319327,69	kv5	
17-18	-	-	-	-		
18	K	20	6180937,07	319323,48	kv5	
18-19	-	-	-	-		
19	K	20	6180933,36	319311,26	kv5	
19-20	-	-	-	-		
20	K	20	6180928,67	319310,58	kv5	
20-21	-	-	-	-		
21	K	20	6180928,12	319301,84	kv5	
21-22	-	-	-	-		
22	K	20	6180929,61	319291,62	kv5	
22-23	-	-	-	-		
23	K	20	6180934,26	319292,81	kv5	
23-24	-	-	-	-		
24	K	20	6180937,12	319285,01	kv5	
24-25	-	-	-	-		
25	K	20	6180940,87	319279,88	kv5	
25-26	-	-	-	-		
26	K	20	6180947,57	319272,54	kv5	
26-27	-	-	-	-		
27	K	20	6180979,41	319243,32	kv5	
27-28	-	-	-	-		
28	K	20	6180983,66	319242,29	kv5	
28-29	-	-	-	-		
29	K	20	6180985,95	319243,03	kv5	
29-30	-	-	-	-		
30	K	20	6180989,54	319234,96	kv5	
30-31	-	-	-	-		
31	K	20	6180994,77	319236,87	kv5	
31-32	-	-	-	-		
32	K	20	6180998,72	319236,51	kv5	
32-33	-	-	-	-		
33	K	20	6181006,41	319229,95	kv5	
33-34	-	-	-	-		
34	K	20	6181036,27	319213,72	kv5	
34-35	-	-	-	-		
35	K	20	6181094,50	319191,15	kv5	

35-36	-	-	-	-		
36	K	20	6181094,23	319190,41	kv5	
36-37	-	-	-	-		
37	K	20	6181098,20	319189,00	kv5	
37-38	-	-	-	-		
38	K	20	6181114,37	319238,41	kv5	
38-1	-	-	-	-		
1	K	20	6181160,57	319244,42	kv5	

12.2. plotas yra:

23 600 m²

13. Vertybės apibrėžta apsaugos zona:

13.1. nustatytas**:

☐ apsaugos nuo fizinio poveikio pozonis

☐ vizualinės apsaugos pozonis

(pažymėti galima abu arba tik vieną)

13.2. apsaugos nuo fizinio poveikio pozonio

13.2.1. ribos yra:

Taško Nr., Atkarpa	Būdas	Tikslumas (cm)	X (abscisė)	Y (ordinatė)	Geokodas	Aprašymas

13.2.2. plotas yra:

0 m²

13.3. vizualinės apsaugos pozonio

13.3.1. ribos yra:

Taško Nr., Atkarpa	Būdas	Tikslumas (cm)	X (abscisė)	Y (ordinatė)	Geokodas	Aprašymas

13.3.2. plotas yra:

0 m²

13.4. apsaugos zonos plotas yra:

0 m²

13.5. ☒ nustatyta, kad apsaugos zona nereikalinga***.

14.

(sprendimas, kuriuo objektas ar vietovė paskelbti ar inicijuoti skelbti saugomais****)

15. Šaltiniai ir literatūra (archyvinė medžiaga, tyrimų ataskaitos, publikacijos ir kt.):

15.1. Tatoris Jonas, Senoji Klaipėda. Urbanistinė raida ir architektūra iki 1939 metų, Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidykla, 1994, p. 166, 237.

15.2. Abelkienė Dainora, Aiškinamasis raštas/ Vokiečių karių kapų Klaipėdoje, Kultūros ir poilsio parke, teritorijos sutvarkymo projektas, Klaipėda, 1997.

15.3. Kretingos muziejaus Istorijos sk. vedėjo Juliaus Kanarsko 1996-05-24 parengta istorinė pažyma Apie Kretingos muziejaus fonduose saugomas stelas iš Klaipėdos karių kapinių ir apie Kretingos rajone esančius vokiečių karių kapus, l. 1–2.

16. Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos aktas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka gali būti skundžiamas administraciniam teismui.

Taryba šiuo a k t u

☒

n u t a r i a, jog vertybei reikalinga teisinė apsauga.

☐

n u t a r i a, jog turi būti patikslinti Registre registruotos vertybės duomenys

(kodas)

☐

n u t a r i a, jog Registre registruotai vertybei tik apibrėžiama ar patikslinama apsaugos zona

(kodas)

☐

n u t a r i a, jog vertybei apsauga netaikoma

PRIDEDAMA:

1. Apibrėžtų teritorijos ribų planas, 1 lap.
2. Fotofiksacija, 44 nuotraukos
3. P1- Istorinė pažyma, 37 lapai
4. P2- archeologija, 6 lapai
4. Brėžiniai, 3 lapų
5. Ikonografija, 29 lapai

Vigilija Paulionienė

Pirmininkas

(Parašas)

(Vardas ir pavardė)

PASTABOS

* Pildoma, kai Taryba nutaria, jog Registre registruotai vertybei tik apibrėžiama ar patikslinama apsaugos zona

** Kultūros paveldo objekto apsaugos zonos ribos nustatomos paskelbtam ar inicijuotam skelbti saugomu objektui. Jeigu projektas inicijuotas skelbti saugomu, nustatytos apsaugos zonos ribos įsigalioja objektą paskelbus saugomu

*** Kultūros paveldo objekto apsaugos zonos ir jos pozonių ribos nenustatomos, jei jis yra draustinyje ar rezervate, taip pat nepaskelbtam saugomu ar neinicijuotam skelbti saugomu objektui bei Kultūros paveldo objektų ir vietovių apsaugos zonų nustatymo taisyklių nustatytais atvejais

**** Pildoma, kai kultūros paveldo objektas ar vietovė yra paskelbti saugomais ar inicijuoti skelbti saugomais